

TALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO
36/2006 vp

Hallituksen esitys ryhmäkannelaiksi ja laiksi
Kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta

Lakivaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä lokakuuta 2006 lähettäessään hallituksen esityksen ryhmäkannelaiksi ja laiksi Kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta (HE 154/2006 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi lakivaliokuntaan samalla määrännyt, että talousvaliokunnan on annettava asiasta lausunto lakivaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- kauppa- ja teollisuusministeri Mauri Pekkari-
- nen
- oikeusministeri Leena Luhtanen
- hallitusneuvos Kristian Tammivuori, kauppa- ja teollisuusministeriö
- erityisasiantuntija Maarit Leppänen, oikeusministeriö
- lakimies Timo Lankinen, Energiamarkkinavirasto
- lakimies Jari Suurla, Kuluttajavirasto

- johtava asiantuntija Tytti Peltonen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- johtaja Erkki Kontkanen, Finanssialan Keskusliitto
- varatoimitusjohtaja Pentti Mäkinen, Keskukskauppakamari
- toimitusjohtaja Ritva Hanski-Pitkäkoski, Mainostajien Liitto
- asiantuntija Nina Meincke, Suomen Kaupan Liitto
- lainopillinen asiamies Janne Makkula, Suomen Yrittäjät ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry
- Suomen Suoramarkkinointiliitto ry
- Suomen Kuluttajaliitto ry
- Suomen Kennelliitto ry
- Lääketeollisuus ry
- Suomen Koirankasvattajat ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Ryhmäkannelakia sovellettaisiin kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisen kuluttajasuhteita koskevan riita-asian käsittelyyn ryhmäkanteena. Lakia ei kuitenkaan sovellettaisi arvopape-

rin liikkeeseenlaskijan tai julkisen ostotarjouksen tekijän menettelyä koskevassa riita-asiassa.

Ryhmäkanteen käsittelyn edellytyksenä olisi, että usealla henkilöllä on samaa vastaajaa vastaan vaatimuksia, jotka perustuvat samoihin tai

samankaltaisiin seikkoihin, että asian käsittely ryhmäkanteena on tarkoituksenmukaista ottaen huomioon ryhmän koko, asiassa esitettävien vaatimusten sisältö ja asiassa esitettävä todiste- lu ja että ryhmä on riittävän täsmällisesti määri- telty.

Ryhmäkanteeseen osallistuminen ryhmän jä- senenä edellyttäisi ilmoittautumista. Ryhmäkan- teen panisi kantajana vireille kuluttaja-asia-

mies, ja hän käyttäisi siinä asianosaisena puhe- valtaa. Ryhmäkanneasiassa annettu tuomio si- toisi asianosaisten lisäksi ryhmän jäseniä. Kan- taja olisi myös oikeutettu sopimaan asian ryh- män jäsenten puolesta.

Laissa säädettäisiin lisäksi muun muassa tuo- mioistuimen toimivallasta, oikeudenkäyntikulu- vastuusta ja muutoksenhausta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Talousvaliokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä.

Ryhmäkannemahdollisuus parantaa oikeus- suojan saatavuutta erityisesti kuluttaja-asioissa, kun useilla henkilöillä on samaa vastaajaa vas- taan vaatimuksia, jotka perustuvat samoihin tai samankaltaisiin seikkoihin. Kuluttajan ja elin- keinoharjoittajan välisissä oikeussuhteissa hei- kompi osapuoli on yleensä kuluttaja, jonka mah- dollisuudet hakea oikeutta ovat usein taloudelli- sesti rajalliset. Ryhmäkanteessa viranomainen, kuluttaja-asiamies, panee kanteen vireille ja käyttää siinä asianosaisena puhevaltaa. Ryhmän jäsen ei vastaa oikeudenkäyntikuluista kuin eräässä poikkeustapauksessa. Kantaja eli kulut- taja-asiamies vastaa kantajapuolen kuluista. Ryhmän jäsen ei vastaisi myöskään niistä vasta- puolen oikeudenkäyntikuluista, jotka hävinnyt asianosainen on tuomittu korvaamaan.

Talousvaliokunta korostaa, että ryhmäkanne- laki koskee vain viranomaisaloitteista ryhmä- kannetta. Talousvaliokunta esittää harkittavak- si, että lain nimike muutettaisiin vastaamaan pa- remmin lain sisältöä. Kuluttajalla ei ole oikeutta vaatia kanteen nostamista. Lakia sovelletaan ku- luttajasuhteita koskeviin, kuluttajan ja elinkei- nonharjoittajan välisiin riita-asioihin. Talousva- liokunta katsoo, että nämä rajaukset ehkäisevät perusteettomat kanteet. Ryhmäkannemahdolti- suuden voidaan olettaa ainakin joissakin tapauk- sissa olemassa olollaan ohjaavan elinkeinohar- joittajan toimintaa niin, että kanteen nostami- seen ei ole tarvetta. Eräiden lausuntojen mukaan

ryhmäkannemahdollisuus soveltuu huonosti elä- vien eläinten kauppaan. Talousvaliokunta esit- tääkin, että lakivaliokunta pohtii hallituksen esi- tystä myös tältä kannalta. Laista saatavien koke- musten perusteella voidaan arvioida sen vaiku- tuksia ja mahdollisia muutostarpeita Maaliskuun alussa 2007 tulee voimaan laki kuluttajariitalau- takunnasta. Tämän lain mukaan kuluttaja-riita- lautakunta voi käsitellä toimivaltaansa kuulu- van asian ryhmävalituksena, jos useilla kulutta- jilla tai eräillä muilla yksityishenkilöillä on sa- maa elinkeinoharjoittajaa vastaan sellaisia vaa- timuksia, jotka voidaan ratkaista yhdellä lauta- kunnan päätöksellä.

Ryhmävalituksen saattaa vireille kuluttaja- asiamies, ja hänellä on oikeus käyttää valituk- sessa asianosaisena puhevaltaa.

Kuluttajariita-asiassa annettu kuluttajariita- lautakunnan päätös ei ole täytäntöönpanokelpoi- nen, eikä sillä ole tuomion oikeusvaikutuksia. Päätökseen ei saa hakea myöskään muutosta va- littamalla. Lautakuntakäsittely ei estä asian vie- mistä yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Talousvaliokunta toteaa, että ryhmäkanne- mahdollisuus tuomioistuimessa täydentää joh- donmukaisesti ryhmävalitusmenettelyä kulutta- jariitalautakunnassa. Siinä tapauksessa, että ku- luttajariitalautakunnan ratkaisusuositusta ei noudateta, kuluttaja-asiamiehellä olisi mahdolli- suus viedä asia ryhmäkanteena tuomioistuimen ratkaistavaksi. Tuomioistuimen päätös on täy- täntöönpanokelpoinen. Tuomioistuimen päätök- seen on oikeus hakea myös muutosta.

Lausunto

Lausuntonaan talousvaliokunta esittää,

*että lakivaliokunta ottaa huomioon,
mitä edellä on esitetty.*

Helsingissä 23 päivänä tammikuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jouko Skinnari /sd	Sirpa Paatero /sd
vpj.	Jari Leppä /kesk	Klaus Pentti /kesk
jäs.	Arto Bryggare /sd	Antti Rantakangas /kesk
	Sari Essayah /kd	Martin Saarikangas /kok
	Esko Kiviranta /kesk	Juhani Sjöblom /kok
	Martti Korhonen /vas	Oras Tynkkynen /vihr
	Miapetra Kumpula-Natri /sd	vjäs. Roger Jansson /r
	Seppo Lahtela /kok	Iivo Polvi /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eelis Roikonen.